

Protokół

16. posiedzenia, III. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 11. marca 1907.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 126.

Ze strony Rządu: e. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 14 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 15 posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzania.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyi wniesionych po dzień 11. marca 1907 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu L. s.: 1961, 1962—1966, 1970, 1974, 1978, 1980, 1984 do 1986.

Komisji szkolnej L. s.: 1967, 1976, 1988, 1989.

Komisji administracyjnej L. s.: 1969

Komisji gospodarstwa krajowego L. s.: 1975.

Komisji drogowej L. s.: 1968, 1979.

Komisji kolejowej L. s.: 1977.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1968 gminy Wyżne i okolicznych gmin o wybudowanie drogi przez gminę Wyżne i o most na Wiśtoku przemawia p. Stapiński popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono oddzielnym komisjom, jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1969, organistów galicyjskich o wyznaczenie im stałych pensyj przemawia p. Stapiński, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono oddzielnym komisjom, jak wyżej.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego p. Schätzel zdaje sprawę z wyniku skrutynium z przeprowadzonego na ostatnim posiedzeniu wyboru 1 członka komisji przemysłowej.

Głosowało 92 posłów. Absolutna większość 47. Głosów 92, zatem wszystkie otrzymał p. Kuryłowicz.

Marszałek stwierdza, że p. Kuryłowicz został wybrany członkiem komisji przemysłowej.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przyzwolenia Reprezentacji powiatowej w Łańcucie na pobór w r. 1907 wyższych dodatków powiatowych.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacji powiatowej w Łańcucie zezwala się w roku 1907 pobierać 65% dodatek powiatowy do podatków bezpośrednich (z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego) na pokrycie potrzeb powiatowych, obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek Wydziału krajowego.

Uchwalwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia królewskiego zamku na Wawelu.

Sprawozdawca p. Piniński uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Sprawozdanie niniejsze wraz ze sprawozdaniem Wydziału krajowego tyczącem się restauracji królewskiego zamku na Wawelu przyjmuje Sejm do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad sprawozdaniem komisji drogowej o projekcie ustawy drogowej.

Sprawozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz czyta:

§. 25.

W gminach miejskich, dla których wydana została ustawa gminna z dnia 13. marca 1889 Dz. ust. kraj. Nr. 24, oraz w gminach Oświęcim, Lipnik, Czarna wieś, Dąbie, Krowodża i Nowa wieś narodowa, obowiązuje niniejsza ustawa z następującymi zmianami:

a) gminy te prowadzić będą pod kontrolą władz nadzorczych (§§. 21. i 24.) cały zarząd techniczny i ekonomiczny wszystkich dróg gminnych I. i II. klasy, w obrębie gminy i obszaru dworskiego (gminy katastralnej) położonych, nie wyłączając czynności z §. 6. tej ustawy wpływających;

b) z ustanowionego w §. 13. ośmnasto-procentowego dodatku od podatków bezpośrednich, opłacanych w tych gminach katastralnych, 9% tychże podatków wpływać będzie do kasy miejscowej na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy, a 9% do kasy Rady powiatowej na cele drogowe powiatu;

c) jeżeli powyższy dodatek wraz z innymi dochodami (§. 11.), przeznaczonymi na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy, nie wystarcza na opędzenie wydatków połączonych z budową i należytem utrzymaniem dróg pomienionych, natenczas Rada gminna jest obowiązana na pokrycie niedoborów wyznaczyć dotację z innych funduszy, a w braku tychże uchwalić odpowiedni dodatek do podatków bezpośrednich.

Jeżeli przy gminie jest samoistny obszar dworski, w pokryciu niedoborów winien i on partycypować kwotą w stosunku po atków bezpośrednich opłacanych przez gminę i obszar dworski.

W tym celu Wydział powiatowy, przy załatwieniu preliminarza, nałoży na obszar dworski stosowny dodatek do podatków bezpośrednich.

Przepisy tego paragrafu zastosować można także do innych gmin wraz z obszarami dworskimi, po wysłuchaniu Reprezentacji gminnej i przłożego obszaru dworskiego, uchwałą Rady powiatowej i Wydziału krajowego.

Przemawia p. Maryewski i stawia poprawkę do ustępu b), a mianowicie ażeby ustęp ten od słów: „9% tychże podatków“ do końca skreślić, a natomiast wstawić słowa: „11% tychże podatków wpływać będzie do kasy miejscowej na rzecz dróg gminnych I i II klasy, a 7% do kasy Rady powiatowej na cele drogowe powiatu“.

Izba poprawkę tę posła Maryewskiego popiera.

Przemawia członek Wydziału kraj. p. Dąbski.

Przemawia p. Jabłoński.

Przemawia p. Kramarczyk.

Przemawia p. Jabłoński.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Tomaszewski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek udziela głosu p. Męcińskiemu dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Męciński.

Izba uchwała najpierw §. 25 z opuszczeniem ustępu b), do którego wniósł p. Maryewski poprawkę, w oddzielnem zaś głosowaniu odrzuca poprawkę p. Maryewskiego, którą Marszałek odczytuje, a następnie uchwała ustęp b) zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 26.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każ-

dy bez przeszkody mogli używać, nie mniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. W razie więc takiego zaniedbania zażądata zarządzenia od organu, sprawującego dozór bezpośredni, a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzają stosowne środki do naprawy drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezzwłocznie o tem zawiadomia.

Izba bez rozprawy uchwała §. 26, zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 27.

Wszelkie należności, przypadające na podstawie tej ustawy, tudzież koszta postępowania wykonawczego, gdy nie są uiszczone w terminie, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej podług istniejących ustaw i przepisów.

Prawomocne uchwały, orzeczenia i rozporządzenia, wydane na podstawie niniejszej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową.

Izba bez rozprawy uchwała §. 27, zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 28.

Wszystkie przedstawienia i odwołania się do wyższej władzy autonomicznej winne być wniesione w ciągu 14 dni, licząc od dnia następnego po ogłoszeniu lub doręczeniu, na ręce tej władzy, która zarządzenie lub orzeczenie wydała, albo jest organem wykonawczym reprezentacji, która uchwałę powzięła. Jeśli reprezentacja lub władza, która zarządzenie lub orzeczenie wydała, uważa odwołanie się do wyższej władzy za słuszne, natenczas przyjąć je może jako przedstawienie i zmienić swą pierwotną decyzję.

Przeciw zarządzeniom I. instancyi, których wykonanie w interesie bezpieczeństwa

publicznego jest pilnem, odwołanie się nie ma mocy wstrzymującej.

Koszta komisji, wywołane przez żalącego się, ponosi tenże, jeśli zażalenie w całości za niesłuszne uznanem zostało. W przeciwnym razie ponosi je dotyczący fundusz.

Od orzeczeń politycznej władzy powiatowej, wydanych na mocy §. 28., odwołać się można w myśl przepisów obowiązujących do c. k. Namiestnictwa, które rozstrzyga sprawę ostatecznie w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Izba bez rozprawy uchwała §. 28. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 29.

Ustawa ta obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia po ogłoszeniu w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa z dnia 5. lipca 1897 Dz. ust. kraj. Nr. 43. o prestacyach, funduszach i kompetencji co do dróg publicznych nierządowych, tudzież ustawa z dnia 17. kwietnia 1874 Dz. ust. kraj. Nr. 35 odnosząca się do postępowania przy udzielaniu koncesji na pobór opłat mytniczych na rzecz funduszów powiatowych, gminnych jako też na rzecz stron prywatnych i ustawa z dnia 7. czerwca 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 74 o nakładaniu i pobieraniu myta na drogach powiatowych i gminnych I. klasy, objętych w zarząd Wydziału krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała §. 29. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 30.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy uchwała §. 30. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta tytuł i wstęp ustawy.

U s t a w a

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa o budowie i utrzymaniu dróg publicznych niepaństwowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Izba uchwała na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Buynowskiego głosowanie imienne przy trzecim czytaniu tej ustawy, uchwała Izba w imiennem głosowaniu ustawę powyższą w trzecim czytaniu wszystkimi głosami przeciw jednemu.

Za ustawą (przez „tak”) głosowali pp. Abrahamowicz, Bał, Baworowski, Bednarski, Białokórski, Bohaczewski, Bojko, Brunicki, Brycezyński, Buynowski, Cieński Leszek, Czarkowski-Golejewski, Czartoryski, Czaykowski Wiktor, Czaykowski Władysław, Czeż, Dąbski, Dzieduszycki Klemens, Federowicz, Gliński, Głabiński, Gnoiński Jan, Gnoiński Wincenty, Gorayski, Götz, Gryziecki, Horodyski, Hupka, Jabłoński, Jabł, Jaworski Jan, Jędrzejowicz Adam, Jędrzejowicz Stanisław, Kleski, Korol, Kostheim, Kraiński Wincenty, Kraiński Władysław, Kramarczyk, Krzysztofowicz, Kuryłowicz, Laskowski, Leo, Lipiński, Lityński, Lubomirski Andrzej, Mars, Maryewski, Mazikiewicz, Męciński, Michalski, Michałowski, Milewski, Morawski, Moysa, Mycielski, Niezabitowski, Ochrymowicz, Oleśnicki, Pastor, Paygert, Pilat, Piniński, Płocki, Potocki Roman, Potoczek, Rayski, Rudrof, Sala, Schätzel, Schnell, Sękowski, Skałkowski, Skołyzewski, Skrzyński, Stapiński, Staruch, Stojałowski, Struszkiewicz, Szponder, Szwed, Tarnawski, Tarnowski Zdzisław, Traczewski,

Teodorowicz Antoni, Tomaszewski, Trzeciński, Urbański Jan, Urbański Mieczysław, Vivien, Wereszczyński, Wesoliński, Wilczkiewicz, Włodek Filip, Włodek Zdzisław, Zagórski, Żardecki.

Przeciw ustawie (przez „nie“) głosował p. Merunowicz.

Sprawozdawca czyta:

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby po wejściu w życie nowej ustawy drogowej, zabezpieczył w budżecie krajowym odpowiednią dotacyę na zasiłki powiatom udzielając się mające z tytułu utrzymania dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy.

Wysokość tej dotacyi ma być zabezpieczoną przynajmniej na pierwsze sześć lat w wysokości jednego miliona koron rocznie.

Przemawia p. Maryewski i stawia poprawkę do drugiego ustępu powyższej rezolucyi, a mianowicie, ażeby zamiast słów „jednego miliona koron“ wstawić „500.000 K“.

Izba popiera tę poprawkę p. Maryewskiego.

Przemawia p. Leo i stawia następującą poprawkę zamiast ustępu drugiego proponowanej przez komisję rezolucyi:

Wysokość tej dotacyi ma być wstawioną do budżetu krajowego począwszy od 1908 r. w wysokości 500.000 K. Z chwilą uzyskania przez kraj nowego dochodu podatkowego podniesioną być winna bezzwłocznie powyższa dotacya do kwoty 1 miliona koron.

Przemawia p. Urbański.

Przemawia p. Hupka i stawia następujące poprawki do rezolucyi: zamiast słów „na zasiłki powiatom udzielając się mające“, wstawić słowa: „na pomoc dla powiatów“; dalej wnosi: opuścić słowa w ostatnim wierszu „powiatowych“ oraz łącznik „i“ wreszcie „I. i II. klasy“.

Przemawia p. Moysa.

Przemawia p. Michalski.

Przemawia p. ks. Stojalowski.

Przemawia p. Męciniński.

Przemawia p. Urbański.

Po zamknięciu rozprawy Marszałek poddaje do poparcia poprawkę p. Hupki, którą odczytuje.

Izba poprawki p. Hupki nie popiera.

Marszałek poddaje do poparcia poprawkę p. Leo, którą odczytuje.

Izba poprawkę p. Leo popiera.

Przemawia p. sprawozdawca

Przemawia pod względem formalnym p. Maryewski i cofa swoją poprawkę.

Marszałek poddaje pod głosowanie ustęp pierwszy rezolucyi, co do którego niema żadnej poprawki.

Izba uchwała ustęp pierwszy rezolucyi zgodnie z wnioskiem komisyi.

Marszałek oznajmia, iż jeżeli nikt się temu nie sprzeciwi, podda najpierw pod głosowanie ustęp drugi rezolucyi w brzmieniu proponowanym przez komisję, gdyż zawiera cyfrę wyższą niż poprawka p. Lea, którą odczytuje, gdyby zaś ustęp drugi rezolucyi, w brzmieniu proponowanym przez komisję, nie uzyskał większości, podda pod głosowanie poprawkę p. Lea.

Gdy nikt się takiemu sposobowi głosowania nie sprzeciwi, Marszałek poddaje pod głosowanie ustęp drugi rezolucyi.

Izba uchwała ustęp drugi rezolucyi zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z uwzględnieniem możności finansowej kraju opracował projekt ukrajowienia pewnej sieci dróg czyto nowo zbudować się mających, czy też jako powiatowe lub gminne I. klasy już zbudowanych i by przeprowadził z c. k. Rządem rokowania, któreby

miały na celu uzyskanie wydatniejszej jak dotychczas pomocy państwa na rzecz budowy i utrzymania autonomicznych dróg w kraju.

Marszałek otwiera rozprawę.

P. Hupka cofa swoją poprawkę wniesioną do tej rezolucyi przy rozprawie ogólnej.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę Izba uchwała rezolucyę 2. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Marszałek odczytuje rezolucyę p. Buynowskiego:

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby drogi krajowe, przez miasta przechodzące, kosztem funduszu krajowego przy pomocy funduszków dotyczących miast w szybszem, jak dotąd tempie brukował.

Marszałek otwiera nad powyższą rezolucyą rozprawę.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Dąbski.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwała rezolucyę p. Buynowskiego.

Marszałek odczytuje rezolucyę p. Kuryłowicza:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby rozpatrzył sprawę koniecznych zmian w ustawie o publicznych dojazdach kolejowych i na najbliższej sesyi Sejmu krajowego przedłożył projekt nowej ustawy o tych dojazdach w miejsce ustawy z 15. kwietnia 1881 Nr. 46. Dz. u. kr., względnie poweli z 9. marca 1888 Nr. 38 Dz. u. kr.

Marszałek otwiera nad powyższą rezolucyą rozprawę.

Przemawia p. Kuryłowicz.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Dąbski.

Przemawia p. Kuryłowicz i cofa swoją rezolucyę.

Marszałek udziela głosu p. Jabłońskiemu.

Przemawia p. Jabłoński i stawia następującą rezolucyę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby celem wybrukowania dróg powiat. obszary miast rządzących się ustawą z 13. marca 1889 r. przecinających, używał odnośnym radom powiat. zasiłków i wszelkiej możliwej pomocy.

Izba rezolucyę powyższą p. Jabłońskiego popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała rezolucyę tę p. Jabłońskiego, którą Marszałek odczytuje.

Marszałek udziela głosu p. Marsowi.

Przemawia p. Mars i stawia następującą rezolucyę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dla przyznawać się mających subwencji na cele utrzymania dróg w powiatach, ułożył odpowiednią instrukcyę.

Izba powyższą rezolucyę p. Marsa popiera, a następnie bez rozprawy po zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę ją uchwała.

Marszałek oznajmia, iż czyniąc zadość życzeniu, wyrażonemu przez reprezentantów wszystkich niemal stronnictw, aby obrady sejmowe przyspieszyć, ma zamiar od dnia jutrzejszego zarządzić dwa posiedzenia dziennie, a mianowicie pierwsze rano od godziny 10-tej rano do 1/2 3-ciej, a drugie wieczór od godziny 7-mej do 12-tej i uprasza p. p. posłów o jawienie się w komplecie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie utworzenia krajowego funduszu inwestycyjnego i zmiany niektórych postanowień statutu Banku krajowego.

Sprawozdawca p. Leo uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. 1. Sejm ustanawia krajowy fundusz inwestycyjny w wysokości pięciu milionów koron, przeznaczony na popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu rolnictwa, górnictwa i handlu bądź to przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez tworzenie lub popieranie organizacji kooperacyjnych, bądź też wogóle przez działanie w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

2. Sejm przeznacza z bilansów Banku krajowego począwszy od bilansu za r. 1907 na dotację tego funduszu tę coroczną nadwyżkę dochodów Banku, która służyć miała na powiększenie kapitału zakładowego, a która po dojściu tego kapitału do kwoty 4,400.000 K miała być oddawaną do dyspozycji Sejmowi.

3. Przekazywanie tej nadwyżki do krajowego funduszu inwestycyjnego ma się odbywać tak długo, dopóki fundusz ten z samych tylko nadwyżek, bez doliczania jakichkolwiek odsetek i ewentualnych zysków nie urośnie do kwoty pięciu milionów koron.

4. Fundusz inwestycyjny będzie osobno administrowany, zarachowywany i bilansowany przez Bank krajowy na podstawie przepisów, wydanych przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcji Banku krajowego.

II. Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisji aż do dalszej wysokości dwudziestu milionów koron imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancją do wysokości pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiada-

czom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero, o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancja kraju.

III. Kraj gwarantuje dopełnienia zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj kolejowych, aż do dalszej wysokości dwudziestu milionów koron imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancją do wysokości pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego, pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacjach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64. lit. b walory kolejowe, specjalny fundusz rezerwowy, utworzyć się mający dla obligacyj kolejowych (§. 76.), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67.), a dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczony aktywa na pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancja kraju.

IV. Sejm uchyla postanowienia §§. 3. B. C. D. n., 4., 2., 36., 43., 102., 109. B. 2., 112., 2. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwała je w osnowie następującej:

§. 3. B. Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami:

1. Państwu, funduszowi krajowemu, powiatom i gminom;

2. towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 Nr. 70. Dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucjom za poręką gmin lub powiatów przyjętą zgodnie z ustawą;

3. spółkom wodnym na cele w ich zakres statutowy wchodzące (§. 36.);

4. wszelkim innym prawnie publicznym korporacyom, mającym swą siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Wszystkie te pożyczki udzielane będą w obligacyach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek.

Pożyczki udzielane funduszowi krajowemu wymagają Najwyższego zatwierdzenia.

Oprócz tych pożyczek, udzielanych bezpośrednio wymienionym wyżej osobom prawnym, wolno Bankowi krajowemu nabywać w drodze cesyi pretensye osób trzecich, przysługujące im do Państwa, kraju i innych prawnie publicznych korporacyj w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem i na podstawie tak nabytych pretensyj obligacye komunalne emitować. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyj, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać sumy 50,000.000 (pięćdziesięciu milionów) koron imiennej wartości.

Do emisji obligacyj komunalnych ponad ogólną sumę pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj, aż do łącznej wysokości pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero, o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

§. 3. C. Oddział kolejowy obejmuje udzielanie spłacalnych ratami pożyczek Pań-

stwu, krajowi i prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym w kraju.

Pożyczki te udzielane będą odbiorcom w obligacyach kolejowych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacye kolejowe, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 50,000.000 koron imiennej wartości.

Do emisji obligacyj kolejowych ponad powyższą sumę potrzebne jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj kolejowych aż do wysokości 50,000.000 koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego, pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacyach kolejowych, jako też nabyte w myśl §. 64. lit. b walory kolejowe, specjalny fundusz rezerwowy utworzyć się mający dla obligacyj kolejowych (§. 76.), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67.), a dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczony aktywa na pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

§. 3. D. u. przyjmowanie poręki za kredytowane przez Rząd podatki spożywcze i kredytowaną Wydziałowi krajowemu należytość za sól.

§. 4. 2) na zapisane w księgach hipotecznych domy murowane mieszkalne, mogące podlegać podatkowi domowo-czynszowemu w miejscowościach, które oznaczy Wydział krajowy.

§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych :

1. Państwu, funduszowi krajowemu, powiatom i gminom :

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów ;

b) na inwestycje i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasi-

anie powiatowych lub gminnych zakładów kredytowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki.

2. Towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873 Nr. 70 Dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucjom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, celem dostarczenia obrotowego funduszu, szczególnie dla udzielania pożyczek na realności włościańskie, pod warunkami odpowiadającymi potrzebom kredytu włościańskiego, jednak przy przestrzeganiu istniejących dla tych instytucyj statutowych i odnośnych prawnych postanowień.

3. Spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z 30. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 93 i ustawy krajowej z 14. marca 1875 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38 na cele wskazane statutem Spółki. Pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów robót, na których pokrycie zaciągniętą zostaje. Jeżeli pożyczkę zaciąga spółka wodna, subwenyjonowana przez kraj lub państwo, pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów niepokrytych subwenyją.

4. Wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym swoją siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Przyznanie pożyczki w obligacyach komunalnych nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

Udzielanie pożyczek komunalnych gminom wiejskim, tudzież gminom miasteczek i miast, nieposiadających osobnych statutów, zależne jest od uchwały Rady powiatowej, uznającej istotną użyteczność i potrzebę zaciągnięcia pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

O każdej pożyczce komunalnej, kwotę 200.000 (dwakroć sto tysięcy) koron przynoszącej, tudzież o każdej pożyczce komunalnej, udzielonej gminie lub powiatowi, przedtem już jakąś zaliczką lub pożyczką obciążonym, Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

§. 43. Bank krajowy wydawać może obligacye komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych państwu, funduszowi krajowemu, powiatom i gminom, dalej towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873 r. Dz. p. p. Nr. 70, powiatowym lub gminnym kasom oszczędności, wszystkim tym instytucjom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, wreszcie spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z dnia 30. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 93 i ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38, a to do wysokości tych pożyczek (§. 36), wreszcie wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swych potrzeb.

§. 102. Gdy kapitał zakładowy Banku dojdzie do czterech milionów czterechkroć stu tysięcy koron, nadwyżka coroczna przychodów Banku krajowego, która dotąd służyła na powiększenie kapitału zakładowego Banku, o ile nie będzie potrzebną na utrzymanie go w powyższej wysokości, oddawaną będzie na utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego, którego przeznaczeniem będzie: popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu, rolnictwa, górnictwa i handlu, bądźto przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez tworzenie lub popieranie organizacyi kooperacyjnych, bądźto wogóle przez działanie w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

Krajowy ten fundusz inwestycyjny ma być tak długo rzeczonymi nadwyżkami dochodów Banku krajowego stopniowo i co-roczenie dotowanym, dopóki z samych tych nadwyżek nie urośnie do kwoty pięciu milionów koron, poczem o przeznaczeniu i sposobie użycia dalszych nadwyżek Banku krajowego — Sejm postanowi.

Krajowy fundusz inwestycyjny będzie wedle przepisów, wydanych przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcji Banku krajowego, osobno administrowany przez Bank krajowy, zarachowywany i bilansowany.

§. 109. B. 2. przyznawanie na wniosek Dyrekcji pożyczek komunalnych (§. 36.) i potwierdzanie na obligacjach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej państwu, funduszowi krajowemu, gminie, powiatowi, względnie towarzystwu zaliczkowemu, kasie oszczędności powiatowej lub gminnej za poręką gminy lub powiatu, przyjętą zgodnie z ustawą, dalej spółce wodnej lub też jakiegokolwiek innej korporacji prawnie publicznej w kraju, mającej prawo nakładania danin dla pokrycia swych potrzeb — albo, że wydano je na podstawie nabytych przez Bank w drodze cesji pretensji osób trzecich, przysługujących im do którejkolwiek z powyższych osób prawnych (§. 47. lit. g).

§. 112. 2. ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych i kolejowych i wysokości dodatku na koszt zarządu (§§. 11., 37. i 58) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizji zwłoki (§. 14.).

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Rutowski.

Przemawia p. Milewski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Merunowicz wnosi na przyjęcie wniosków komisji *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała wnioski te *en bloc*.

Sprawozdawca wnosi na przyjęcie postanowień zmieniających statut Banku krajowego, zawartych w IV. wniosku komisji w trzeciem czytaniu bez czytania

Izba uchwała przystąpić do trzeciego czytania uchwały IV. bez czytania, a następnie przyjmuje powyższą uchwałę w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji solnej o czynnościach krajowego biura sprzedaży soli.

Sprawozdawca p. Merunowicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odeczytuje następujące wnioski komisji:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży soli Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby przyznał Wydziałowi krajowemu dłuższy kredyt niż półroczny w rachunku sprzedaży soli kamiennej.

3. Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby utrzymywane dotąd pod zarządem e. k. kolei państwowych magazyny dla sprzedaży soli na niektórych stacjach e. k. kolei państwowych zwinął i odstąpił tę sprzedaż Wydziałowi krajowemu.

4. Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby przyznał Wydziałowi krajowemu galicyjskiemu odpowiedni kontyngent soli do poboru z e. k. saliny w Kaczyce na Bukowinie.

5. Sejm ponawia wezwanie, ażeby e. k. Rząd starał się o ogólne zniżenie cen soli, tak warzonki, jako też i soli bydłowej.

6. Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby nie ustawał w staraniach o zaprowadzenie w Galicyi fabrykacyi skoncentrowanych soli potasowych — ewentualnie przy współdziałaniu Wydziału krajowego.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyzwolił na pewne świadczenia c. k. salin na rzecz tych gmin, w których żupy solne istnieją.

8. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia adjunktowi biura solnego, p. Ludwikowi Marcinkiewiczowi z funduszu solnego zaliczki na placę w kwocie 4.000 K, splacalnej w 120 ratach miesięcznych i zabezpieczonej policą asekuracyjną.

9. Sejm przyznaje p. Maryi Gerard-Festenburgowej, wdowie po urzędniku krajowego zarządu sprzedaży soli, jednorazowy dar z łaski w kwocie 400 K.

10. Petycyje Ls. 214 i 234 gmin Hołyń i Kropiwnik w sprawie pozwolenia na czerpanie surowicy solnej hodowcom bydła z tychże gmin odstępuje się c. k. Rządowi do uwzględnienia.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Stapiński.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. Merunowicz.

Izba przystępuje następnie do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1—10 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Departamentu V-go Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906 i o sprawozdaniu Pana Inspektora szpitali krajowych za rok 1906.

Sprawozdawca p. Mars uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyjmuje się sprawozdanie Departamentu V. Wydziału krajowego do wiadomości.

2. Poleca się wstawić do budżetu krajowego na rok bieżący potrzebne kredyty na elektryczne oświetlenie szpitala św. Łazarza.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po zbadaniu sprawy i uznaniu warunków za odpowiednie przedstawił Sejmowi wnioski co do przyjęcia w zarząd kraju szpitala św. Zofii i przejęcia jego zobowiązań.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę potrzebę nadzoru i kontroli lekarzy okręgowych zapomocą odpowiedniej siły zawodowej lekarskiej i przedstawił na najbliższej sesji odpowiednie wnioski.

5. Wzywa się c. k. Rząd, aby udzielił potrzebnych funduszy do powstania zakładu położniczego w Krakowie i przyspieszył sprawę.

6. Wzywa się c. k. Rząd, aby podjął akcję w celu doprowadzenia do skutku budowy pawilonu dla wenerycznych chorych w Stryju.

7. Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił swoim organom szybsze i energiczne ściąganie zalegających taks za leczenie chorych.

Tem samem załatwiony zostaje wniosek p. Oleśnickiego w sprawie szpitala w Stryju.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Jabłoński i stawia następującą rezolucję:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w szpitalach prowincjonalnych zbadał stosunek procentowy chorych z odnośnych miast a powiatów z ostatnich lat pięciu. Po skutecznionem badaniu zastanowi się Wydział krajowy, czy nie byłaby wskazana zmiana §. 11 i 15 ustawy krajowej z dnia 13. lipca 1906 Dz. n. kr. Nr. 116 nrządzącej prawne stosunki szpitali powszech. i publicz. i odnośne zmiany ustawy względnie sprawozdanie przedłoży Sejmowi.

Izba popiera powyższą poprawkę p. Jabłońskiego.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz.

Przemawia p. Stapiński

Przemawia p. Trzecieski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1—7 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Jabłońskiego, którą następnie Izba uchwała.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie zmiany §. 11 i 15 ustawy zarządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych oraz w sprawie budowy domu gospodarczego, pawilonu izolacyjnego i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach.

Sprawozdawca p. Władysław Czaykowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 11 i 15 ustawy krajowej z dnia 13. lipca 1906 Dz. u. kr. Nr. 116, zarządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Paragrafy 11 i 15 ustawy krajowej z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47, zmienione ustawą z dnia 13. lipca 1906 Dz. u. kr. Nr. 116, zarządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, tudzież zakładu dla położnic i obłąkanych, uchyla się niniejszem, a natomiast obowiązować będą następujące postanowienia:

§. 11. Krajowe zakłady lecznicze powszechne i publiczne mają własne, przez Sejm uchwalone statuta. Zakłady te zostają pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego.

W przyszłości uchwałać będzie statuta dla krajowych zakładów publicznych i powszechnych Sejm krajowy, na podstawie wniosku Wydziału krajowego, przedstawionego w porozumieniu z e. k. Namiestnictwem.

Innymi szpitalami powszechnymi i publicznymi zawiadują Komitety szpitalne. Komitet szpitalny składa się w Białej, Brzeżanach, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyslanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcem:

- a) z delegata Wydziału krajowego;
- b) z prezesa Rady powiatowej lub jego zastępcy;
- c) z delegata Wydziału powiatowego;
- d) z dyrektora szpitala.

W szpitalach zaś w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Jasle, Kołomyi, Przemysłu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Strzyju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi:

- a) z delegata Wydziału krajowego;
- b) z naczelnika gminy lub jego zastępcy;
- c) z delegata Rady gminnej;
- d) z dyrektora szpitala.

W przyszłości ustawa, uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku skład Komitetu szpitalnego.

§. 15. Koszta budowy nowego, odbudowy lub rozszerzenia starego gmachu, tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowanej części w szpitalach, już zużycyjących za powszechne i publiczne, pokrywane będą przede wszystkim ze specjalnych na ten cel przeznaczonych funduszków i zobowiązań.

W braku lub niedostateczności takich funduszków, połowę potrzebnej kwoty pokryje szpital pożyczką umorzoną z taksy leczenia, jeżeli Sejm potrzebę tej budowy uzna, drugiej połowy dostarczy dla szpitala w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Strzysku, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółtkwi ta gmina, zaś dla szpitala w Białej, Brzeżanach, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu ten powiat, w której, względnie w którym dotyczący szpital się znajduje.

W przyszłości ustawa uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2) oznaczy w każdym poszczególnym wypadku, kto (powiat czy gmina) do ponoszenia połowy niepokrytych własnymi środkami nadzwyczajnych wydatków będzie obowiązany.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mójemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

2. Sejm uznaje potrzebę budowy domu gospodarskiego, pawilonu izolacyjnego i trzpiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w takiej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów budowy i urządzenia wymienionych budowli, oraz zapłacenia

całkowitej ceny kupna budynków szpitalnych w sumie trzydziestu tysięcy koron.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta :

Art. I.

Paragrafy 11 i 15 ustawy krajowej z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47, zmienione ustawą z dnia 13. lipca 1906 Dz. u. kr. Nr. 116, urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych, uchyla się niniejszem, a natomiast obowiązujące będą następujące postanowienia :

§. 11. Krajowe zakłady lecznicze powszechne i publiczne mają własne, przez Sejm uchwalone statuta. Zakłady te zostają pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego.

W przyszłości uchwalać będzie statuta dla krajowych zakładów publicznych i powszechnych Sejm krajowy, na podstawie wniosku Wydziału krajowego, przedstawionego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Innymi szpitalami powszechnymi i publicznymi zawiadują Komitety szpitalne. Komitet szpitalny składa się w Białej, Brzeżanach, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu :

- a) z delegata Wydziału krajowego ;
- b) z prezesa Rady powiatowej lub jego zastępcy ;
- c) z delegata Wydziału powiatowego ;
- d) z dyrektora szpitala.

W szpitalach zaś w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu No-

wym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi:

- a) z delegata Wydziału krajowego;
- b) z naczelnika gminy lub jego zastępcy;
- c) z delegata Rady gminnej;
- d) z dyrektora szpitala.

W przyszłości ustawa, uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku skład Komitetu szpitalnego.

§. 15. Koszta budowy nowego, odbudowy lub rozszerzenia starego gmachu, tudzież wewnętrznego urządzenia do budowanej części w szpitalach, już uznanych za powszechne i publiczne, pokrywane będą przede wszystkim ze specjalnych na ten cel przeznaczonych funduszków i zobowiązań.

W braku lub niedostateczności takich funduszków, połowę potrzebnej kwoty pokryje szpital pożyczką umorzoną z taksy leczenia, jeżeli Sejm potrzebę tej budowy uzna, drugiej połowy dostarczy dla szpitala w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi ta gmina, zaś dla szpitala w Białej, Brzeżanach, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Światynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu ten powiat, w której, względnie w którym dotyczący szpital się znajduje.

W przyszłości ustawa uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2) oznaczy w każdym poszczególnym wypadku, kto (powiat czy gmina) do ponoszenia połowy niepokrytych własnymi środkami nadzwyczajnych wydatków będzie obowiązany.

Izba uchwała bez rozprawy Art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Artykuł II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mójemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba uchwała bez rozprawy Art. II. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta tytuł i wstęp:

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 11 i 15 ustawy krajowej z dnia 13. lipca 1906 Dz. u. kr. Nr. 116, urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm uznaje potrzebę budowy domu gospodarskiego, pawilonu izolacyjnego i trzpiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek 2. komisji.

Sprawozdawca czyta:

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w takiej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów budowy i urządzenia wymienionych budowli, oraz zapłacenia całkowitej ceny kupna budynków szpitalnych w sumie trzydziestu tysięcy koron.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek 3. komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o pe-tycyi Wydziału Rady powiatowej w Mielcu

z 15. lutego 1907 L. 119/40, żądającego 75% subwencji na budowę drogi gm. I. klasy Wojsław-Biesiadka, 6 kilometrów 457 m. długiej.

Sprawozdawca p. Czarkowski-Golejewski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Na budowę drogi Biesiadka-Wojsław przyznaje się subwencję od roku 1907 począwszy w wysokości 70% kwoty rzeczywistych kosztów budowy.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji L. 1109 Wydziału powiatowego w Kolbuszowej o objęcie subwencją krajową 50% wydatków na wybudowaną już własnymi funduszami część drogi Kolbuszowa-Przeclaw.

Sprawozdawca p. Czarkowski - Golejewski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Upoważnia się Wydział krajowy do wypłacenia powiatowi Kolbuszowskiemu subwencji 50% od kwoty wydanej na budowę części drogi powiatowej Kolbuszowa-Przeclaw od profilu 0 do profilu 5669'50.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o petycji Wydziału Rady powiatowej w Stryju w przedmiocie przepisów normujących obowiązków gmin do utrzymania zubożałych i niezdolnych do pracy przynależnych, tudzież przepisów odnoszących się do postępowania z rekonwalescentami i chorymi nieuleczalnymi, którzy nie mogą pozostawać w szpitalach.

Sprawozdawca p. Bojko uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czy-

tania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Petycję Wydziału Rady powiatowej w Stryju odstępuje się Wydziałowi krajowemu z ponownem poleceniem, by podniesione w niej uciążliwości zbadał i odpowiednie wnioski Sejmowi na najbliższej sesji przedłożył.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Buynowski.

Po zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę, Izba uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. Wiśniewski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w roku 1906 przyjmuje się do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu:

a) Aby po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem zmienił statut krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Boryslawiu, podnosząc poziom nauki odpowiednio do dzisiejszych wymogów kopalnictwa naftowego.

b) Aby od początku nowego roku szkolnego zamianował dla szkoły trzeciego nauczyciela i wstawił na ten cel do poz. 2. rubr. XI-tej kwotę 670 K.

c) Przedłożył na najbliższej sesji Sejmowi krajowego wniosek organizacji krajowego zakładu dla Geologii stosowanej.

3. Wzywa się c. k. Rząd, ponawiając uchwałę z dnia 13. lutego 1894, aby w najkrótszym czasie urządził w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie V-ty górniczo-hutniczy Wydział.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stapiński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje następnie do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1—5 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej w przedmiocie petycji czynnych i emerytowanych nauczycieli oraz nauczycielek, jako też wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie podwyższenie emerytury, pensji wdowiej, daru z łaski i t. p.

Sprawozdawca p. Władysław Kraiński nwołniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

1. Sejm podwyższa w drodze łaski emeryturę Emilii Barzyckiej do kwoty 300 kor.

2. Petycji Jana Bisanza (L. 296), Pauliny Sydorowej (L. 158), Michała Marmosza (L. 260), Szymona Usckiego (L. 365), Walentego Latochy (L. 370), Michała Sali (L. 371), Cyprjana Janowskiego (L. 380); Nauczycieli emerytów w Kołomyi (L. 381, 390), Dovostera Piotra (L. 382), Cyryla Malickiego (L. 507), Bronisława Motylewicza (L. 508), Ignacego Moraszewskiego (L. 609), Józefa Skowrońskiego (L. 726), Michała Pociężyńskiego (L. 730), Pawła Medwida (L. 858) Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu celem zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożenia Sejmowi sprawozdania wraz ze swymi wnioskami.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski, które p. sprawozdawca odczytuje

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gmin o uwolnienie względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestaeyj na płace nauczycieli.

Sprawozdawca p. Kramarczyk uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

1. Począwszy od 1. stycznia 1907 zniża się w drodze łaski dotychczas uiszczane prestaey na placę nauczycieli gminom:

Dębno pow. brzeskiego z 10⁰/₀ na 6⁰/₀ dodatków do podatków,

Leszczowate pow. Lisko z 12⁰/₀ na 6⁰/₀ dodatków do podatków,

Padew narodowa pow. Mielec z 15⁰/₀ na 10⁰/₀ dodatków do podatków,

Ostrusza pow. grybowskiego z 23⁰/₀ na 10⁰/₀ dodatków do podatków,

Kozłówek pow. strzyżowskiego z 22⁰/₀ na 10⁰/₀ dodatków do podatków,

Jazowa pow. strzyżowskiego z 14⁰/₀ na 10⁰/₀ dodatków do podatków,

Grochowce pow. przemyskiego z 16⁰/₀ na 10⁰/₀ dodatków do podatków,

Przysiółek Tyczyn nowy ad Zazdrość powiatu trembowelskiego uwalnia się od obowiązku uiszczania prestaeyj w naturze na rzecz nauczyciela miejscowej szkoły, wynoszącej 18 korcy zboża, 1 sąg kubiczny drzewa rocznie.

2. Nad petycjami gmin: Zapytów pow. lwowskiego; Buczacz, Huta Różaniecka pow. cieszanowskiego, Zator pow. wadowickiego, Gorzyce, Motycze poduchowne. Zalesie gorzyckie pow. tarnobrzckiego, Bratkowice pow. rzeszowskiego, Ropczyce, Liszna pow. sanockiego, Peczenin, Dolina, Budzanów pow. trembowelskiego, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy

szczególowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego co do petycji Wydziału powiatowego w Śniatynie w sprawie pokrycia niedoboru kosztów budowy szpitala powiatowego w Śniatynie w kwocie 3.388 K. 54 h. z funduszu krajowego.

Sprawozdawca p. Władysław Czaykowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zarządzenia, aby kwota 3.388 K. 54 h., pożyczona przez Reprezentację powiatu śniatyńskiego z funduszu szpitala powszechnego w Śniatynie, przez odpisanie umorzoną została.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie przyznania stałego daru z łaski byłemu dozorczy melioracyjnemu Józefowi Schultzowi.

Sprawozdawca p. Zdzisław Tarnowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Sejm przyznaje byłemu dozorczy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych, Józefowi Schultzowi, dożywotni dar z łaski w kwocie 720 K. rocznie i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wstawiał tę kwotę do budżetów krajowych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Marszałek następny punkt usnuwa na razie z porządku dziennego, następuje zatem :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie praktycznego kursu dozorców drenarskich.

Sprawozdawca p. Zdzisław Tarnowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z 10. listopada 1906 l. 92.692 o praktycznym kursie dozorców drenarskich przyjmuje się do wiadomości.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Izba powraca do opuszczonego przed chwila punktu porządku dziennego. Następuje więc:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa.

Sprawozdawca p. Cielecki uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa do wiadomości.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. ks. Wilczkiewicz i stawia następującą rezolucję jako dodatek do wniosku komisji :

a oraz wzywa Wydział krajowy, aby przyczyni, dlaczego szkoły zimowe rolnicze oraz praca wędrownych nauczycieli nie cieszą się dobrym wynikiem, zbadał i ocenił i w przyszłym sprawozdaniu uwzględnił.

Izba rezolucję tę p. ks. Wilczkiewicza popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i imieniem komisji przyjmuje rezolucję p. ks. Wilczkiewicza.

Izba uchwała następnie powyższy wniosek wraz z rezolucją p. ks. Wilczkiewicza, przyjętą przez sprawozdawcę.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1905/06.

Sprawozdawca p. Skołyszewski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego przyjmuje się do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek następny punkt, którym jest sprawozdanie komisji drogowej o projekcie ustawy o polityce drogowej, usuwa z porządku dziennego.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Pinińskiego w przedmiocie reformy regulaminu obrad sejmowych.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby w ciągu bieżącej sesji wniósł projekt jednolitego odpowiednio zreformowanego regulaminu obrad sejmowych.

Przemawia p. ks. Stojałowski.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Urbański Mieczysław.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. ks. Stojałowski.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia wniosek na przejście do porządku dziennego nad sprawozdaniem komisji.

Izba wniosek p. Oleśnickiego popiera.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia p. Jabłoński.

Przemawia p. Stapiński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek z powodu braku kompletu odkłada głosowanie nad wnioskiem komisji do następnego posiedzenia.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański czyta :

W n i o s e k

Z uwagi na to, że

a) ubezpieczenie ludności robotniczej na wypadek starości i niezdolności do pracy ma szczególnie doniosłe znaczenie w naszym kraju, nie mającym wielkich przedsiębiorstw fabrycznych i urządzonych dla robotników zakładów asekuracyjnych; że

b) sprawa ubezpieczenia robotników ściśle się wiąże z organizacją racjonalnej opieki nad ubogimi i ulgą dla finansów krajowych i gminnych;

podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył pracę nad przygotowaniem projektu ubezpieczenia robotników na wypadek starości i niezdolności do pracy i projekt taki za przyczynieniem się c. k. Skarbu Państwa do kosztów ubezpieczenia na najbliższej sesji parlamentu przedłożył.

Lwów, dnia 7. marca 1907.

Wnioskodawca:
Głąbiński, w. r.

Tomaszewski, Rayski, Buynowski, Schätzel, Gryziecki, Maryewski, Kleski, Merunowicz, Tarnawski, Bednarski, Sala, Wurst, Jabłoński, Michałowski, Lipiński.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy pociągach osobowych jazdy koleją żelazną zaprowadził wagony IV. klasy, i odpowiednio do tejże ustanowił niższą taryfę biletową.

We Lwowie, dnia 11. marca 1907.

Wnioskodawca:
W. Szwed, w. r.

Potoczek, Kramarczyk, Pastor, Wilczkiewicz, Szponder, Bojko, Krempa, F. Włodek, Wesoliński, Stojalowski, Żardecki, Stapiński, Skołyżewski, Ochrymowicz.

I n t e r p e l a c y a
do Pana Komisarza rządowego.

Wedle obowiązującej ustawy krajowej z dnia 22. czerwca 1867 Nr. 13, Dz. u. kr. Art. 5. w szkołach średnich w Galicyi, w części lub w całości utrzymywanych z funduszów publicznych, jest językiem wykładowym język polski z wyjątkami tamże wymienionymi.

Wedle art. 7. o zmianach co do języka wykładowego w szkołach średnich, a w szczególności mających na celu stopniowe rozszerzanie wykładów w języku ruskim przez zaprowadzenie go stale, bądź w pojedynczych klasach głównych lub równoległych, bądź z czasem w całych gimnazyach lub szkołach realnych stanowić będzie Sejm po wysłuchaniu Rad powiatowych.

Tylko orzeczenie o czasowej potrzebie i możliwości zaprowadzenia obok wykładów w języku polskim także wykładów ruskich w poszczególnych przedmiotach nauki należy wedle art. 5. ustęp b) w każdym danym wypadku do władzy szkolnej krajowej na żądanie rodziców przynajmniej 25 uczniów.

Wbrew tym wyraźnym postanowieniom ustawy krajowej została kompetencya Sejmu zarządzeniami Ministerstwa i Rady szkolnej

krajowej w rażący sposób pogwałconą, albowiem:

1) Otwarto bez pytania Sejmu pod nazwą samoistnej filii drugie gimnazjum we Lwowie z językiem wykładowym ruskim i rozpisano już konkurs na posadę kierownika;

2) Otwarto dwie klasy niższego gimnazjum ruskiego w Brzeżanach pod formą klas równoległych gimnazjum polskiego, nazwanych eufemistycznie utrakwistycznemi dlatego, że prócz języka polskiego jeden przedmiot wyklada się po polsku. W klasach tych umieszczono samych uczniów Rusinów, utworzono zatem odrębne klasy, nie paralelki.

Wobec tego, że zarządzenia te mają cechę stałych postanowień i znalazły swój wyraz także w budżecie państwowym na rok 1907;

wobec tego, że c. k. Rząd nie usprawiedliwił dotychczas tych zarządzeń przed Sejmem i nie poczynił żadnych kroków, aby nadać im sankcyę legalną,

podpisani zapytują:

1) w jaki sposób usprawiedliwić zamierza c. k. Rząd to jawne i bezprzykładne w naszym kraju naruszenie ustawy z r. 1867?

2) czy c. k. Rząd jest skłonny zarządzenia powyższe wstrzymać aż do czasu sankcyonowania ich przez kompetentny, obecnie obradujący Sejm?

Interpelujący:
Głabiński, w. r.

Rayski, Buynowski, Kleski, Sala, Gryziecki, Wurst, Jabłoński, Bednarski, Michałowski, Schätzel, Maryewski, Tarnawski, Tomaszewski, Lipiński.

Sekretarz p. Mycielski czyta:

I n t e r p e l a c y a
do pana Komisarza rządowego.

W październiku r. 1906 zwróciły się Towarzystwa polskie w Czerniowcach do

lwowskiego zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich z prośbą o urządzenie szeregu wykładów w Czerniowcach z dziedziny polskiej literatury i historii. Ze względu na to, że działalność statutowa zarządu wykładów uniwersyteckich rozciąga się tylko na Galicyę, zwrócił się zarząd poparty przez władze akademickie do Ministerstwa o pozwolenie na urządzenie tych wykładów. Ministerstwo nie udzieliło jednak tego pozwolenia, pomimo, że wykłady miały być czysto fachowej natury, że zresztą względy społeczne polityczne wymagają tego, aby liczna kilkunastotysięczna ludność polska na Bukowinie mogła przynajmniej od czasu do czasu korzystać z rzetelnego pokarmu duchowego, jakie daje nauka nie zaprawiona ubocznymi tendencjami.

Ta niczem nieuzasadniona odmowa Ministerstwa wskazuje na to, że Polaków w Austrii mierzy się inną miarą aniżeli inne narodowości w tem państwie, i że nie względy rzeczowe ale zgoła inne były powodem owej odmowy. Domagając się równouprawnienia dla swej narodowości w państwie, zapytują podpisani pana Komisarza rządowego:

Czem usprawiedliwia rząd powyżej wspomniane zarządzenie, sprzeczne z zasadą równouprawnienia narodowości.

Wnioskodawca:
Głabiński, w. r.

Rayski, Buynowski, Kleski, Sala, Wurst, Jabłoński, Bednarski, E. Michałowski, Schätzel, Maryewski, Tomaszewski, Lipiński, Tarnawski, Gryziecki.

I n t e r p e l a c y a

do c. k Komisarza rządowego w sprawie ruchu kolejowego na kolejach wschodnio-galicyjnych.

Jeżeli w ruchu kolejowym przeszkodą są zasy lub tym podobne elementarne klęski, nikt zato ani odpowiada ani odpowiadać może; obecnie zasy usunięte, komunikacją przywrócono, a ład i porządek

w ruchu pociągów urąga wszelkim wymogom cywilizacji. Pociąg żaden nie przyjdzie na miejsce przeznaczenia bez dwu lub trzygodzinnego spóźnienia. Podróżni na tych kolejach, to nie turyści dla przyjemności, to przeważnie ruchliwi kupcy, którym czas drogi i którego nie wynagrodzi im nikt, gdy pociąg się spóźni i nie dosięgnie drugiego połączenia.

Na dniu 6. b. m. pociąg wieczorny z Tarnopola zdążył w oznaczonym czasie do stacji Wygnanka, tutaj stanął: stał zamiast do godziny 9:26 do 12:30 w nocy. Podróżni zniecierpliwieni, zwłaszcza, że wiele drobnych dzieci jechało, poszli do naczelnika stacji z prośbą o danie im księgi zażaleń, której nie tylko im nie dał, nie tylko że ich za drzwi wyrzucił, lecz nadto groził, że każe ich aresztować.

Część podróżnych podają: p. Fruda, Blumentahl ze Szmunkowczyk z malutkiem dzieckiem, p. Henryk Hoffman zarządca lasów ze Skały, p. Worandiakowa żona adwokata z Borszczowa, p. Julia Kondratowicz z Nirony, p. Michał Tichy ze żoną i dwójkiem drobnych dzieci z Mielnicy, p. Bernard Gottesmann z Borszczowa, p. Abraham Leiba Teifer z Jezierzan, P. Markus Kaufmann z Husiatyna, p. Boruch Kurz z Husiatyna, p. Salamon Heller z Jezierzan, p. Józef Feldschuh z Jezierzan, p. Eliasz Woliner ze Skały, p. Rosa Feldschut z trojgiem dzieci z Jezierzan i w. i.

Naczelnik stacji w Wygnance nie ułatwi lecz na każdym kroku utrudnia podróż pasażerom zmuszonym jeździć temi kolejami.

P. notaryusz Postępski z Borszczowa kupił bilet do Lwowa via Tarnopol, nie zastawszy już pociągu w Wygnance, prosi naczelnika stacji, by mógł jechać na Stanisławów do Lwowa za tym samym biletem nie puścił, go dopóki nowego biletu nie kupił. Vice prezes Rady powiat. w Borszczowie p. Edmuud Dzierzek znalazł się w tem samym położeniu, lecz pojechał o jedną stację dalej do Czortkowa i tu naczelnik sta-

cyi potwierdził mu na bilecie powód zmiany kierunku podróży i oświadczył, że może jechać na Stanisławów.

Czy dla dwóch naczelników stacyi odrębne istnieją przepisy?

Wobec tego podpisani zapytują, co Rząd zamierza zrobić, aby:

1) ruch pociągów na kolejach wschodnio-galicyjskich odbywał się normalnie i bez przeszkód i

2) aby obywatele kraju upominający się o swoje prawa nie byli ze strony naczelnika stacyi w Wygnance na niegrzeczności narażeni.

Interpelant:

Czarkowski-Golejewski.

Cieński, A. Theodorowicz, Moysa, Trzeciński, Krzysztofowicz, Rudrof, Baworowski, Dzieduszycki, Horodyski, Korytowski, J. Urbański, Vivien, Zagórski, Zdz. Skrzyński, Kleski.

I n t e r p e l a c y a

posła Krempey i tow. do c. k. Rządu w sprawie przymusowej pańszczyzny, odrabianej przez włościan w Święcanach na rzecz proboszcza.

W gminie Święcanach jest dotąd jeszcze trzech gospodarzy, mianowicie Grabkowie i Dziedzicowie i Jajkowie, którzy każdego roku obrabiają dla proboszcza pańszczyznę przez 20—25 dni. Proboszcz tamtejszy zniwala sam tych gospodarzy do wykonywania pańszczyzny lub płacenia czynszu dzierżawnego od gruntów, na których od czasów niepamiętnych są osiedleni.

Kiedy w r. 1905 gospodarze ci postanowili więcej nie pracować bezpłatnie dla proboszcza teraźniejszego ks. Śliwińskiego ten starał się przez wypowiedzenie sądowe usunąć ich z gruntów, zajmowanych jeszcze przez ich pradziadków. Sąd jednak oddalił roszczenia proboszcza wyrokiem w Jaśle z dnia 23. maja 1905, gdyż na podstawie zeznań świadków przyjął sąd za udowodnione, że właściciele ci nie używają gruntów plebań-

skich na podstawie dzierżawy, podlegającej wypowiedzeniu.

Proboszcz jednak po raz wtóry zapozwał tych gospodarzy do sądu powiatowego w Jaśle o odrobienie dni pieszych pańszczyżnianych lub zapłatę równowartościową w pieniądzech.

W skutek ustawicznych skarg sądowych, przedstawiających niesłuszne żądania, zmusza ks. Śliwiński tych włościan do narażania się na koszta procesowe i tracenie dni, tak dla nich drogich.

To przedstawivszy, zapytują podpisani, czy Rząd zechce tę sprawę rozpatrzyć, która wykazuje jasno, że żądania księdza są niesłuszne i karygodne, i czy zechce zapobiedz, by ksiądz zaprzestał narażać niewinnych na koszta procesowe.

We Lwowie, dnia 9. marca 1907.

Interpelant:

Krempey, w. r.

F. Włodek, Stapiński, Bojko, Oleśnicki, Kuryłowicz, Mazikiewicz, Starnch, Ostapczuk, Mogilnicki, Barabasz, J. Jaworski, Huryk, Ochrymowicz, Głdziuk.

Sekretarz p. Mazikiewicz czyta:

I n t e r p e l a c y a do Wydziału krajowego.

Gmina Podhorec powiatu bobrzeckiego, będąc właścicielką l. k. 485, na której stoi pobudowana przez mieszkańców gr. kat. obrządku kaplica, zeznała akt prawny jeszcze w roku 1904, którym zgodziła się na przeniesienie prawa własności tej parceli na gr. kat. cerkiew w Podhorecach i podała akt ten do zatwierdzenia Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce. Wydział powiatowy już więcej jak dwa lata trzyma tę sprawę niezalatwioną, powołując się na prowadzące się pertraktacye ze stronami interesowanymi w celu nadania tej kaplicy charakteru fundacyjnego. Ponieważ w sprawie tej wszelkie pertraktacye są bezprzedmiotowe, bo kaplica zbudowana jest przez samych mieszkańców gr. kat. obrządku i wię-

cej nikt do niej nie ma prawa, a zwłoka Wydziału powiatowego w załatwieniu tej sprawy w oczywistym interesie przeciwnej strony dzieje się, dlatego zapytują podpisani:

1) Czy wiadomym jest Wydziałowi krajowemu fakt powyższy?

2) Jakich środków zamyśla użyć Wydział krajowy, ażeby spowodować merytoryczne załatwienie tej sprawy przez Wydział powiatowy w Bobree.

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Korol, Bojko, Bohaczewski, Huryk, Barabasz, Staruch, Kuryłowicz, Gładziuk, J. Jaworski, Stapiński, F. Włodek, Krempa, Mazikiewicz, Effinowicz.

I n t e r p e l a c y a
do Wydziału krajowego.

W gminie Horożanka pow. podhajeckiego urzęduje od 14. lat jako naczelnik gminy Łuka Hołubiak.

Dopuszczał się on wielkich nadużyć na szkodę gminy, mianowicie wyniszczył do 30 morgów gminnego lasu, z którego rok rocznie zupełnie bez tytułu pobierał dla siebie po 25 fur drzewa, ściąga nieprawnie i wbrew uchwale rady gminnej należytości za podwoły od pojedynczych członków gminy — a oprócz tego są u niego wielkie manka w kasie gminnej.

Nowe wybory odbyły się w r. 1906, jednak przeciw nim wniósł Łuka Hołubiak protest — który dotychczas jest niezadowolony i Hołubiak urzęduje dalej.

Wobec tego zapytują podpisani:

1) Czy wiadomym jest powyższy fakt Wydziałowi krajowemu?

2) Co zamyśla Wydział krajowy zarządzić, ażeby Łukę Hołubiaka jak najspieszniej od urzędowania usunąć.

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Korol, Huryk, Barabasz, Staruch, Kuryłowicz, Bojko, Gładziuk, J. Jaworski, Stapiński, Krempa, F. Włodek, Bohaczewski, Effinowicz, Mazikiewicz.

I n t e r p e l a c y a
do c. k. Rządu.

Mieszkańcom gminy Stopczatów pow. kołomyjskiego przysłuża na podstawie dekretu serwitutowego prawo do poboru drzewa z lasów kameralnych.

W tym roku odmówił zarząd c. k. lasów państwowych wydania drzewa uprawnionym, przez co szczególnie wobec bardzo ciężkiej tegorocznej zimy mieszkańcy ci na wielkie przykrości i szkody są narażeni.

Ponieważ skarga interesowanych w c. k. Namiestnictwie żadnego nie odniosła skutku, zapytują popisani:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi ten fakt?

2) Co zamyśla c. k. Rząd zrobić, ażeby te pokrzywdzenia usunąć?

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Korol, Huryk, Barabasz, Staruch, Bojko, Kuryłowicz, Gładziuk, J. Jaworski, Bohaczewski, Stapiński, Krempa, F. Włodek, Effinowicz, Mazikiewicz.

I n t e r p e l a c y a
do c. k. Komisarza rządowego

W jesieni 1904 roku odbyły się w Niemirowie wybory do rady gminnej, przeciw którym wniesiono protest.

Lecz c. k. Namiestnictwo protestu nie uwzględniło, rzeczone wybory zatwierdziło. Zatwierdzający reskrypt nadszedł do gminy Niemirow w miesiącu lutym 1906 roku z wezwaniem, ażeby nowa rada gminna czem prędzej ukonstytuowała się przez wybór zwierzchności gminnej.

Lecz wybory zwierzchności gminnej w Niemirowie przewlekły się aż do mie-

siąca czerwca 1906. W tym miesiącu naznaczono przeprowadzenie wyborów zwierzchności gminnej, jednak stało się dziwo, bo takie wybory nie odbyły się. Przyczyną tego było to, że większość radnych chciała wybrać burmistrzem miasteczka Rusina p. Dymitra Pisarzewskiego, wysłużonego komendanta żandarmeryi zamieszkałego w Niemirowie, a zastępcą burmistrza aptekarza pana Joachima Kaczkę inteligentnego i postępowego Żyda, a nie protegowanych przez Starostę w Rawie ruskiej Jana Skorupskiego i Borucha Klingera. Obecny na wyborach rządowy komisarz Reinold w porozumieniu z Janem Skorupskim i Boruchem Klingeringem postarali się o to, że radę zdekompletowano.

Ponownych wyborów zwierzchności gminnej dotychczas jeszcze nie było, i nikt z powołanych władz o nie nie troszczy się. Zato stara rada gminna z Janem Skorupskim i Boruchem Klingeringem na czele urzęduje dalej wbrew postanowień ustawy gminnej. Odbywają się posiedzenia starej rady gminnej, zapadają nielegalne uchwały pomimo że nawet i stara rada silnie już zdziśiatkowana to przez zasuspendowanie, to przez śmierć radnych.

Jednem słowem obecna stara gminna rada w Niemirowie nie ma żadnego prawa urzędować w gminie, gdy nowo wybrana została zatwierdzona.

Pomimo pisemnych przedstawień i urgensów mieszkańców Niemirowa i członków nowo wybranej rady gminnej c. k. Starostwo w Rawie ruskiej toleruje to bezprawie w Niemirowie, bo widać życzy sobie przez ten czyn pozostawić swoich zwolenników, szczególnie Jana Skorupskiego i Borucha Klingera przy dalszem kierownictwie w gminie Niemirowie.

Podpisani zapytują c. k. Namiestnictwo:

1) czy wie ono o tem bezprawiu w gminie Niemirow?

2) jakie kroki zamysła ono poczynić ażeby w Niemirowie prawnie wybrana

i przez nie potwierdzona rada gminna objęła należące się jej urzędowanie w rzeczonoj gminie?

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Mazikiewicz, Stapiński, Bojko, Krempa, Bohaczewski, F. Włodek, Kuryłowicz, Staruch Barabasz, Ostapczuk, Mogilnicki, Huryk, Korol, Ochrymowicz, J. Jaworski.

Interpelacya

do c. k. Rządu posłów Dr. Eugeniusza Oleśnickiego i tow.

W miasteczku Sokołówka, zloczowskiego powiatu, złożyły się w ostatnich latach, a szczególnie w ostatnim czasie, z chwilą ustanowienia komisarza rządowego w miejsce rozwiązanej rady i zwierzchności gminnej, okolicznosci społeczno-gospodarskiego życia tej gminy w taki sposób, że nie tylko interesy znacznej większości mieszkańców tegoż miasteczka, lecz i interesy ogółu narażone będą na wielkie niebezpieczeństwa, jeżeli te interesy nie znajdą uwzględnienia w miarodajnych sferach naszego zarządu krajowego.

Punkt konfliktów sięgających głęboko w najżywotniejsze potrzeby i prawa mieszkańców Sokołówki stanowi to co następuje:

Chrześcijańska gmina miasteczka Sokołówki jest właścicielką gruntów, głównie pastwisk i lasów, które stanowią dobro gminy chrześcijańskiej, względnie chrześcijan-mieszkańców w Sokołówce.

Na rzecz chrześcijańskiej gminy w Sokołówce zainstalowane są posiadłości gruntowe objęte wyk. hip. L. 245 i 247 gm. kat. Sokołówka i wyk. hip. L. 957 gm. kat. Turze.

Te posiadłości gruntowe znachodziły się od niepamiętnych czasów w posiadaniu chrześcijańskiej gminy w Sokołówce, względnie w posiadaniu chrześcijańskich członków tejże gminy i przy zakładaniu ksiąg

gruntowych z upoważnienia rady gminnej w Sokołowie przyznał naczelnik gminy, względnie zwierzchność gminna, że te grunta znajdowały się w posiadaniu chrześcijan mieszkańców Sokołówki i grunta te zainstabulowano wobec faktycznego i prawnego stanu rzeczy na rzecz chrześcijańskiej gminy w Sokołowie.

Ten rzeczywisty i prawny stan rzeczy stwierdzono i ustalono przy sposobności uregulowania i wykupu ciężarów gruntowych, a z osobna prawomocnem orzeczeniem c. k. Namiestnictwa jako Komisji krajowej dla spraw wykupu i uregulowania ciężarów gruntowych z 28. lipca 1876 L. 1363 przyznano „Mieszczanom wyznania chrześcijańskiego gminy Sokołówki“ jako dobro gminne cały szereg parcel gruntowych wyżej nazwanych, które właśnie w ostatnich czasach stanowią przedmiot konfliktów w gminie miasteczka Sokołówki. Konflikty te zaczęły się z tą chwilą, gdy do miasteczka Sokołówki zaczęła napływać w większej liczbie ludność żydowska i gdy do rady gminnej w Sokołowie zaczęli wchodzić w większej liczbie reprezentanci żydowskiej ludności.

Zarząd wyżej wymienionymi gruntami, które stanowią dobro gminne chrześcijańskiej gminy w Sokołowie, wykonywała rada gminna w Sokołowie do roku 1904, a gdy z początkiem 1905 roku ukonstytuowała się rada chrześcijańskiej gminy w Sokołowie oddzielnie od rady gminy politycznej, to zarząd powyższych gruntów oddano chrześcijańskiej radzie gminnej, która dochody z gruntów tych włożyła w budżet chrześcijańskiej gminy na rok 1905, i ten preliminarz budżetowy zatwierdzono uchwałą wydziału powiatowego w Złoczowie z 30. marca 1905 L. 862.

Teraz zaczęły się konflikty: żydowska ludność bowiem, a właściwie niektórzy bogatsi i bardziej wpływowi mieszkańcy izraelskiego wyznania, zaczęli teraz zaprzeczać prawa chrześcijańskiej gminy do wyżej wymienionych gruntów, co stanowiły dobro

gminne chrześcijańskiej gminy. Domagania prowodyrów żydowskiej ludności są zupełnie bezpodstawne, pomimo tego bowiem, że naczelnik zarząd nad tymi gruntami wykonywała do 1904 roku rada politycznej gminy, to jednak działo się to tylko dlatego, że dawniej rada gminna ogólna była prawie wyłącznie z samych chrześcijan złożona i chrześcijańska zwierzchność gminna zarządzała gruntami gminy chrześcijańskiej, a później dopiero z początkiem roku 1905 nastąpił rozdział chrześcijańskiej gminy od rady ogólnej gminy w Sokołowie, przytem wszystkie dawniejsze rady gminne przyznawały wyłączne prawa chrześcijańskiej gminy do wspomnianych wyżej gruntów. Okazywało się to między innymi w takich okolicznościach, jak n. p. w tem, że chrześcijanie mieszkańcy dawali mniejsze opłaty za pobór ziemi; dochód z dotyczących gruntów oddawano na potrzebę wyłącznie chrześcijańskiej gminy, na cerkiew i parafialne budynki i t. p.

Następnie przewodcy żydowskiej ludności wystąpili ze swojemi nieuzasadnionemi żądaniem na drogę sądową, — jednak wszystkie te spory, o ile zostały ukończone, wypadły niekorzystnie dla nich, a korzystnie dla chrześcijańskiej gminy w Sokołowie. Dotyczy to mianowicie sporów prowizoryalnych, przeprowadzonych przed c. k. sądem powiatowym w Olesku do L. cz. C. 163/5, C. 365/5, C. 366/5, w których chrześcijańską gminę w Sokołowie utrzymano w posiadaniu jednego z większych pastwisk z pomiędzy wyżej wymienionych. Tak samo w sporze prowizoryalnym do L. cz. C. 83/6 utrzymano chrześcijańską gminę przeciw gminie politycznej w posiadaniu jednego z wymienionych pastwisk, a w sporze prowizoryalnym do L. cz. C. 262/5 przeciw politycznej gminie w Sokołowie utrzymała się w posiadaniu jednego z wyżej nazwanych gruntów grecko katolicka cerkiew w Sokołowie, której prawo posiadania udzieliła chrześcijańska gmina w Sokołowie.

W ten sposób w drodze sądowej ustalono, że wszystkie napastliwe próby prze-

wódców ludności żydowskiej, ażeby wyprzeć chrześcijańską gminę z jej prawa posiadania gruntów, na jej rzecz jako dobro gminne zainstabulowanych są nieuzasadnione.

Pomimo tego jednakowoż przewodocy ci starali się w innej drodze wydrzeć gminie chrześcijańskiej jej prawa. Nie zważając na to, że Wydział powiatowy w Złoczowie zatwierdził preliminarz budżetowy rady chrześcijańskiej gminy w Sokołówce; nie zważając na to, że delegat Wydziału powiatowego z Złoczowie w roku 1905 przeprowadził dokładne zbadanie finansowej gospodarki rady chrześcijańskiej gminy w Sokołówce i rachunki wszystkie i całą gospodarkę chrześcijańskiej rady gminnej uznał za dobrą; nie zważając na to, że z ramienia Wydziału krajowego we Lwowie sekretarz Teodorowicz przeprowadził w dniach 4. do 8. kwietnia 1906 r. ponowne zbadanie rachunków chrześcijańskiej rady gminnej i wszystko znalazł w porządku; Wydział rady powiatowej w Złoczowie potem w sprzeczności ze swoją prawomocną uchwałą z 30. marca 1905 L. 862, późniejszymi uchwałami z 16 lutego 1906 L. 706 i z 2. maja 1906 L. 1920, które zatwierdzone zostały reskryptem Wydziału krajowego z 17 sierpnia 1906 LW. 65402, stanął po stronie żydowskiej gminy, względnie politycznej gminy w Sokołówce, wobec czego chrześcijańska gmina zniewolona była wnieść przeciw takiemu postępowaniu władz administracyjnych zażalenie do c. k. Administracyjnego Trybunału we Wiedniu.

Co więcej, przewodocy ludności żydowskiej doprowadzili swoją gospodarką, względnie swoim wpływem w gospodarce rady gminnej w Sokołówce do tego, że radę gminną w Sokołówce rozwiązano i z dniem 27. grudnia 1906 oddano zarząd gospodarki komisarzowi rządowemu Emilowi Brandsteterowi z Oleska.

Ten cios zadany autonomii gminnej był skutkiem szkodliwej gospodarki przewodców żydowskiej ludności, co w radzie

gminnej i zwierzchności gminnej zdobyli wpływ przeważający. W czerwcu 1905 roku ustąpił Łuc Bartosz z urzędu naczelnika gminy; potem w październiku 1905 roku rzekł się swego urzędu Wasyl Supranowski zastępca naczelnika gminy, a następnie oddało c. k. Starostwo w Złoczowie zarząd gminny w ręce Mendla Horowitza i Sruła Einstendiga, asesorów gminnych. Jak znakomicie prowadzono akcyę w celu zaprzeczenia autonomii, wynika z tego, że jednego z tych kierowników gminy politycznej Sruła Einstendiga dnia 20. stycznia 1906 r. aresztowano i za zbrodnię przekupstwa zasądzono wyrokiem c. k. Sądu obwodowego w Złoczowie, a drugi z kierowników, któremu władza polityczna oddała zarząd gminą, Mendel Horowitz nigdy nie zwoływał rady gminnej, nie wyjednał dopełnienia zwierzchności gminnej, co zresztą było obowiązkiem władzy politycznej i końcem tego stanu bezrządu, do którego świadomie zmierzali przewodnicy żydowskiej ludności, było rozwiązaniem rady gminnej, zniszczeniem życia autonomicznego w Sokołówce!

Że taką była robota tych przewodców, wypływa widocznie z tego rozstrzygającego momentu, że gospodarka chrześcijańskiej rady gminnej była nienaganną, jak to stwierdziła administracja zarządzona przez Wydział powiatowy i przez Wydział krajowy; natomiast nie była nienaganną gospodarka politycznej rady gminnej, jaką prowadzili w ostatnich czasach nielegalnie asesorowie gminni, żydzi.

A jakież był rezultat tej celowej akcyi? Radę gminną rozwiązano i ustanowiono komisarza rządowego, który zaczyna w gospodarstwie gminnem kierować się tem samymi zasadami, któremi kierowali się Mendlowie Horowitzowie i Srule Einstendigowie! Komisarz rządowy Emil Brandsteter nie uznaje zupełnie praw chrześcijańskiej gminy w Sokołówce do wyżej wymienionych posiadłości gruntowych i w swojej gospodarce popiera przewodców żydowskiej ludności, prowadząc dalej sprawę w tym kierunku,

w którym ją prowadzili ci, co doprowadzili do ruiny gminną gospodarkę i zaprzepaścili autonomiczne życie gminy.

I tak dnia 5. lutego 1907 roku wysłał rzezony komisarz rządowy Demka Skoryka i Stefana Łudygę do lasu gminy chrześcijańskiej (parc. gr. L. kat. 1584 w Sokołówce) i kazał tam wyrąbać sosnę, przyczem całą tą czynność wykonano w zakresie działania i na rzecz ogólnej t. j. politycznej gminy w Sokołówce, z zupełnem ignorowaniem praw chrześcijańskiej gminy w Sokołówce.

Ten postępek komisarza rządowego jest zamachem na prawa chrześcijańskiej gminy w Sokołówce i dlatego nabiera znaczenia daleko sięgającego i pierwszorzędnego w życiu gminy miasteczka Sokołówki.

Faktem jest, jak stwierdziły lustracye władz autonomicznych — że gospodarka chrześcijańskiej rady gminnej w Sokołówce była nienaganną, że nienagannym był zarząd powyższemi gruntami jako dobrem gminnem wykonywan przezy chrześcijańską radę gminną.

Również faktem jest, — jak stwierdza cały szereg prawomocnie załatwionych sporów sądowych przed c. k. Sądem powiatowym w Olesku, — że zarząd powyższych gruntów i posiadanie tego dobra gminnego przysługuje prawnie chrześcijańskiej gminie względnie radzie chrześcijańskiej gminy w Sokołówce.

W końcu faktem jest, — jak to stwierdziły miarodajne władze, — że do zaprzepaszczenia autonomii gminnej w Sokołówce doprowadził zarząd gminy który znajdował się naprzód pod przemożnym wpływem Mendłów Horowitzów, a potem przeszedł w ich ręce, i którego ciągiem dalszym jest obecny zarząd komisarza rządowego, co stale przebywa w Olesku, a zarząd gminnej gospodarki oddał w ręce swojej „przybocznej rady“, złożonej z tychże Mendłów Horowitzów i tow.

Z faktów tych wynika jasno, że idzie tu planowa konsekwentna akcyja do zdławienia autonomii gminnej, do zniszczenia praw chrześcijańskiej gminy w Sokołówce. Zamiast rozpisać nowe wybory i dać możność ludności miasteczka Sokołówki wybrać nową radę gminną, ponieważ prawdziwą była gospodarka chrześcijańskiej rady gminnej w Sokołówce, oddano zarząd gospodarki tej w ręce rady przybocznej, tj. tych samych ludzi, co sprowokowali wyżej wymienione spory sądowe.

Nie wspominamy już tu o wyrokach wydawanych w drodze karno-administracyjnej przez c. k. Starostwo w Łoczowie, którymi zasądzono tych mieszkańców, którzy z polecenia chrześcijańskiej gminnej rady imieniem chrześcijańskiej gminy w Sokołówce strzegli stanu posiadania tejże gminy, bronionego przez prawomocne uchwały sądowe! Oczywiście, że wyroki te były bezpodstawne ponieważ tu rozchodziło się o cywilnoprawne stosunki i prawa posiadania przez sąd przyznane i bronione, a odnośni reprezentanci chrześcijańskiej gminy tylko wykonywali prawnie uzasadnione polecenia chrześcijańskiej rady gminnej w Sokołówce.

Nie wspominamy o tem, że wbrew powyższemu prawu chrześcijańskiej gminy w Sokołówce, samozwańczy reprezentanci politycznej gminy w Sokołówce z końcem 1906 wzywali nawet asystencyi c. i k. żandarmeryi, skutki takiego przeciwnego prawu lekceważenia praw chrześcijańskiej gminy mogłyby przynieść nieobliczalne szkody. Wskutek tego wytworzyła się w gminie miasteczka Sokołówki atmosfera wprost niemożliwa, przepełniona całą masą groźnych następstw.

Wytworzona sytuacyja jest tem więcej niebezpieczna, że nie jest jasno załatwioną sprawa, czy przez rozwiązanie ogólnej rady gminnej rozwiązano i reprezentacyę chrześcijańskiej gminy w Sokołówce, lecz ta sprawa tak przedstawia się i takim jest ogólne przekonanie pośród ogromnej większości mieszkańców Sokołówki, że rozwią-

zanie Rady gminnej jest tylko dalszem ogniwem jednego wielkiego łańcucha zamachów na prawa ogromnej większości mieszkańców Sokołówki, na prawa chrześcijańskiej gminy, na prawa autochtonów, a w interesie napływowej ludności, i to nie w interesie ogółu tej napływowej ludności żydowskiej, lecz w interesie spekulantów, co dla swojej osobistej korzyści wyzyskać chcą i wyzyskują swoje rządy w Sokołowie.

Z tych przyczyn przeto podpisani stawiają zapytanie:

Co zamysła zarządzić c. k. Rząd wraz z Wydziałem krajowym, ażeby ochronić prawa i interesy znacznej większości mieszkańców miasteczka Sokołówki, a osobno prawa chrześcijańskiej gminy w Sokołowie do posiadłości gruntowych, które stanowią dobro gminne tejże gminy, i przywrócić prawidłowy rozwój autonomicznego życia gminnego i gospodarki gminnej w miasteczku w Sokołowie?

Interpelant:

Oleśnicki, w. r.

Kuryłowicz, Korol, Huryk, Barabasz, Bojko, Staruch, Mogilnicki, J. Jaworski, Ostapczuk, Glidziuk, Stapiński, Krempla, Effenowicz, Mazikiewicz, F. Włodek, Bohaczewski.

I n t e r p e l a c y a

do Jego Exc. pana Namiestnika jako prezydenta rady szkolnej krajowej.

Reskryptem z dnia 27. czerwca 1906 L. 24990 nakazała c. k. krajowa rada szkolna otworzyć od 1 września 1906 szkołę w Petrykowie i uwzględniając tę okoliczność, że w Petrykowie jest dwa razy tyle Rusinów co Polaków (raczej Łacinników mówiących po rusku) i że na 81 szkolnych dzieci jest 41 ruskich, uchwaliła jednogłośnie zaprowadzić w Petrykowskiej szkole ruski wykładowy język. Tę uchwałę przedłożono okręgowej radzie szkolnej. Okręgowa rada szkolna, opierając się na jakiejś prywatnej prośbie wniesionej przez przeciwnika obec-

nego Petrykowskiego wójta, nie zważa na uchwałę rady gminnej i rozporządzeniem z dnia 26. października L. 2581 zaprowadza w Petrykowskiej szkole polski język wykładowy. Nato dnia 29. listopada 1906 zbiera się rada gminna i po raz drugi uchwała jednogłośnie zaprowadzić w miejscowej szkole ruski wykładowy język i poleca wójtowi wnieść przeciw rzeczonemu rozporządzeniu okręgowej rady szkolnej rekurs. Wójt w przepisany terminie wnosi przez okręgową radę szkolną rekurs do krajowej rady szkolnej i dołącza osobną prośbę w nim od gminy Petrykowa, zaopatrzoną podpisami 10 radnych, 36 ojców dzieci szkolnych i 80 mieszkańców Petrykowa o zaprowadzenie w miejscowej szkole ruskiego wykładowego języka.

Tego rekursu i tej prośby do dziś rada szkolna okręgowa nie przedłożyła radzie szkolnej krajowej. Starostwo, widząc że z obecną radą gminną nie da się przeformować język wykładowy polski, powołuje do rady i takich, którzy już dawno zrezygnowali, n. p. Stanisława Hoszowskiego, który jeszcze w 1905 zrezygnował i przeniósł się do Lwowa

Zarazem unieważnia uchwałę rady z dnia 1/9. i 10/11. 1906 i pozwala wnieść rekurs przeciw temu, aż jak rada gminna uchwali rekurs.

Wójt zwołuje radę na 19/2. 1907 i ta znowu uchwała język wykładowy ruski, a przeciw zarządzeniu Starostwa upoważnia wójta wnieść rekurs. Wójt wnosi rekurs 20/2. 1907 a 21/2. raniutko spada z Wydziału powiatowego komisya na szkcontro kasy gminnej, czyby nie dało się na czem wójta złapać i usunąć, bo mówią wójt wszystkiemu winien, że rada gminną uchwała język ruski. Również i w Starostwie powiedziano wójtowi, że ta uchwała z kolei trzecia będzie odrzucona, (bo rozumie się uchwalono język wykładowy ruski.)

Dlatego podpisani zapytują Ex. Pana Namiestnika:

1. Czy wiadomem Mu nieprawne postępowanie c. k. Starostwa i Rady szkolnej okręgowej w Tarnopolu?

2. Czy zamyśla Excelencya zażądać od Starostwa czempredziej dotyczących aktów i w szkole w Petrykowie zaprowadzić język wykładowy ruski, jak tego wymaga dobro $\frac{4}{5}$ części dzieci szkolnych?

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Korol, Huryk, Barabasz, Staruch, Kuryłowicz, Glidziuk, J. Jaworski, Ostapczuk, Krempa, Bobaczewski, Effenowicz, Mazikiewicz, Morigilnicki, Ochrymowicz.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 12. marca 1907 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut 20 popołudniu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.
Kazimierz Lubomirski, w. r.